Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

13. listopadu 2018 *

„Řízení o předběžné otázce – Nařízení (EU) č. 604/2013 – Nařízení (ES) č. 1560/2003 – Určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu – Kritéria a postupy pro určení – Žádost o převzetí žadatele o azyl nebo o jeho přijetí zpět – Zamítavá odpověď dožádaného členského státu – Žádost o nové posouzení – Článek 5 odst. 2 nařízení č. 1560/2003 – Lhůta pro odpověď – Uplynutí – Účinky“

Ve spojených věcech C-47/17 a C-48/17,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Rechtbank Den Haag (Soud prvního stupně v Haagu, Nizozemsko) z 23. a 26. ledna 2017, došlými Soudnímu dvoru ve dnech 1. a 3. února 2017, v řízeních

X (C-47/17),

X (C-48/17)

proti

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, J.-C. Bonichot, M. Vilaras a F. Biltgen, předsedové senátů, E. Juhász, M. Ilešič (zpravodaj), J. Malenovský, E. Levits, L. Bay Larsen a S. Rodin, soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: L. Carrasco Marco, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. ledna 2018,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za X (C-47/17) C. C. Westermann-Smit, advocaat,

– za X (C-48/17) D. G. J. Sanderinkem a A. Khalafem, advocaten,

– za nizozemskou vládu M. K. Bulterman a M. L. Noort, jako zmocněnkyněmi,

– za německou vládu T. Henzem a R. Kanitzem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

– za maďarskou vládu M. M. Tátrai, M. Z. Fehérem a G. Koósem, jako zmocněnci,

– za vládu Spojeného království S. Brandonem, R. Fadoju a C. Crane, jako zmocněnci, ve spolupráci s D. Blundellem, barrister,

– za švýcarskou vládu E. Bichetem, jako zmocněncem,

– za Evropskou komisi G. Wilsem a M. Condou-Durande, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 22. března 2018,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 5 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 1560/2003 ze dne 2. září 2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 343/2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (Úř. věst. 2003, L 222, p. 3; Zvl. vyd. 19/06, s. 200), ve znění prováděcího nařízení Komise (EU) č. 118/2014 ze dne 30. ledna 2014 (Úř. věst. 2014, L 39, s. 1) (dál jen „prováděcí nařízení“).

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporů mezi dvěma žadateli o azyl na straně jedné a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (státní tajemník pro bezpečnost a spravedlnost, Nizozemsko, dále jen „státní tajemník“) na straně druhé.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení Eurodac

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 603/2013 ze dne 26. června 2013 o zřízení systému „Eurodac“ pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování nařízení (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, a pro podávání žádostí orgánů pro vymáhání práva členských států a Europolu o porovnání údajů s údaji systému Eurodac pro účely vymáhání práva a o změně nařízení (EU) č. 1077/2011, kterým se zřizuje Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (Úř. věst. 2013, L 180, s. 1, dále jen „nařízení Eurodac“), v článku 9 stanoví:

„1. Každý členský stát neprodleně sejme otisky všech prstů každého žadatele o mezinárodní ochranu staršího 14 let a co nejrychleji, nejpozději však do 72 hodin od podání žádosti o mezinárodní ochranu podle čl. 20 odst. 2 nařízení (EU) č. 604/2013, předá tyto otisky […] ústřednímu systému.

[…]

3. Údaje o otiscích prstů […] předané některým členským státem […] jsou automaticky porovnávány ústřední jednotkou s údaji o otiscích prstů, které předaly jiné členské státy a které již byly uloženy v ústředním systému.

[…]

5. Ústřední systém automaticky předá shodu nebo negativní výsledek porovnávání členskému státu původu. […]

[…]“

4 Článek 14 nařízení Eurodac stanoví:

„1. Každý členský stát neprodleně sejme otisky všech prstů každého státního příslušníka třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti starších 14 let, zadržených příslušnými kontrolními orgány v souvislosti s neoprávněným překročením hranice daného členského státu po zemi, po moři nebo vzduchem, ze třetí země, kteří nebyli vráceni zpět nebo kteří fyzicky zůstali na území členských států a nebyli vzati do vazby, zajištěni ani zadrženi po celou dobu mezi zadržením a vyhoštěním provedeným na základě rozhodnutí o jejich vrácení zpět.

2. Daný členský stát co nejrychleji, nejpozději však do 72 hodin od zadržení předá ústřednímu systému [údaje] o každém státním příslušníkovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti uvedených v odstavci 1, kteří nebyli vráceni zpět […]

[…]“

Nařízení Dublin III

5 Body odůvodnění 4, 5, 7 a 12 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Úř. věst. 2013, L 180, s. 31, dále jen „nařízení Dublin III“), zní:

„(4) Podle závěrů […] [Evropské rady na zvláštním zasedání v] Tampere [ve dnech 15. a 16. října 1999] by měl […] společný evropský azylový systém v krátké době rovněž zahrnovat jasnou a proveditelnou metodu určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl.

(5) Tato metoda by měla být založena na objektivních a spravedlivých kritériích jak pro členské státy, tak pro dotčené osoby. Mělo by být zejména možné urychleně určit příslušný členský stát tak, aby byl zaručen účinný přístup k řízení o poskytnutí mezinárodní ochrany a aby nebyl ohrožen cíl urychleného vyřízení žádostí o mezinárodní ochranu.

[…]

(7) Evropská rada ve Stockholmském programu opětovně potvrdila svůj závazek dostát cíli, jímž je vytvořit v souladu s článkem 78 [SFEU] nejpozději do roku 2012 společný prostor ochrany a solidarity pro osoby, jimž byla poskytnuta mezinárodní ochrana. Zdůraznila rovněž, že dublinský systém zůstává základem pro vytváření společného evropského azylového systému, neboť přesně určuje, který členský stát je příslušný pro posuzování žádostí o mezinárodní ochranu.

[…]

(12) Kromě toho by se měla použít směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany [(Úř. věst. 2013, L 180, s. 60)], aniž jsou jí dotčena ustanovení týkající se procesních záruk podle tohoto nařízení, s výhradou omezení týkajících se uplatňování uvedené směrnice.“

6 Podle čl. 2 písm. d) nařízení Dublin III se pro účely tohoto nařízení „posouzením žádosti o mezinárodní ochranu“ rozumí „posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, nebo rozhodnutí či soudní rozhodnutí o takové žádosti, provedené nebo vydané příslušnými orgány v souladu se směrnicí 2013/32/EU a se směrnicí 2011/95/EU, s výjimkou řízení o určení členského státu příslušného podle tohoto nařízení“.

7 Článek 3 odst. 2 nařízení Dublin III stanoví:

„Pokud nemůže být na základě kritérií vyjmenovaných v tomto nařízení určen příslušný členský stát, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána.

Není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závazné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát.

Pokud podle tohoto odstavce nelze provést přemístění do žádného členského státu určeného na základě kritérií stanovených v kapitole III ani do prvního členského státu, v němž byla žádost podána, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, se stává příslušným členským státem.“

8 Článek 13 odst. 1 nařízení Dublin III stanoví:

„Pokud je na základě přímých nebo nepřímých důkazů popsaných ve dvou seznamech, které jsou uvedeny v čl. 22 odst. 3 tohoto nařízení, včetně údajů ve smyslu nařízení [Eurodac], zjištěno, že žadatel překročil nedovoleným způsobem pozemní, námořní nebo vzdušnou cestou hranice některého členského státu ze třetí země, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný tento členský stát. Takto příslušný členský stát přestává být příslušným 12 měsíců ode dne, kdy k nedovolenému překročení hranice došlo.“

9 Článek 17 odst. 1 nařízení Dublin III stanoví:

„Odchylně od čl. 3 odst. 1 se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný.

[…]“

10 Článek 18 uvedeného nařízení stanoví:

„1. Členský stát příslušný podle tohoto nařízení je povinen:

a) převzít za podmínek stanovených v článcích 21, 22 a 29 žadatele, který podal žádost v jiném členském státě;

b) přijmout zpět za podmínek stanovených v článcích 23, 24, 25 a 29 žadatele, jehož žádost se posuzuje a který učinil žádost v jiném členském státě nebo který se nachází na území jiného členského státu bez povolení k pobytu;

[…]

2. Příslušný členský stát v případech uvedených v odst. 1 písm. a) a b) posoudí nebo dokončí posouzení žádosti o mezinárodní ochranu učiněnou žadatelem.

[…]“

11 Článek 20 odst. 1 a 5 téhož nařízení stanoví:

„1. Řízení o určení příslušného členského státu se zahajuje prvním podáním žádosti o mezinárodní ochranu v některém členském státě.

[…]

5. Členský stát, u něhož byla podána první žádost o mezinárodní ochranu, je povinen za podmínek uvedených v článcích 23, 24, 25 a 29 a s cílem ukončit řízení o určení státu příslušného pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu převzít zpět žadatele, který se nachází v jiném členském státě bez povolení k pobytu nebo který v něm učinil novou žádost o mezinárodní ochranu poté, co vzal svou původní žádost podanou v jiném členském státě v průběhu řízení o určení příslušného členského státu zpět.

[…]“

12 Článek 21 nařízení Dublin III stanoví:

„1. Pokud se členský stát, ve kterém byla podána žádost o mezinárodní ochranu, domnívá, že k posouzení žádosti je příslušný jiný členský stát, může v co nejkratší době a v každém případě do tří měsíců ode dne, kdy byla žádost podána ve smyslu čl. 20 odst. 2, požádat druhý členský stát, aby žadatele převzal.

Bez ohledu na první pododstavec v případě nalezení shody v rámci systému Eurodac s údaji zaznamenanými podle článku 14 nařízení [Eurodac] se žádost zašle do dvou měsíců od nalezení dané shody podle čl. 15 odst. 2 uvedeného nařízení.

Pokud není žádost o převzetí žadatele předložena ve lhůtách stanovených v prvním a druhém pododstavci, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný členský stát, ve kterém byla žádost podána.

2. Dožadující členský stát může požádat o urychlenou odpověď v případech, kdy byla žádost o mezinárodní ochranu podána po zamítnutí vstupu či pobytu, po zatčení z důvodu nezákonného pobytu nebo po doručení či výkonu rozhodnutí o vyhoštění.

V žádosti musí být uvedeny důvody pro urychlenou odpověď a lhůta, ve které je odpověď očekávána. Tato lhůta musí činit alespoň jeden týden.

3. V případech podle odstavců 1 a 2 se žádost o převzetí jiným členským státem předkládá na standardním formuláři a obsahuje přímé nebo nepřímé důkazy, které jsou popsány ve dvou seznamech uvedených v čl. 22 odst. 3, nebo odpovídající údaje z prohlášení žadatele, z nichž mohou orgány dožádaného členského státu ověřit, zda je tento členský stát příslušný na základě kritérií stanovených tímto nařízením.

Komise stanoví prostřednictvím prováděcích aktů jednotné podmínky pro vypracování a předkládání žádostí o převzetí. […]“

13 Článek 22 nařízení Dublin III stanoví:

„1. Dožádaný členský stát provede nezbytné kontroly a o žádosti o převzetí žadatele rozhodne do dvou měsíců ode dne obdržení žádosti.

[…]

3. Komise prostřednictvím prováděcích aktů vytvoří a pravidelně přezkoumává dva seznamy, na nichž jsou […] uvedeny přímé a nepřímé důkazy. […]

[…]

6. Pokud dožadující členský stát žádal v souladu s čl. 21 odst. 2 o urychlené vyřízení, vynaloží dožádaný členský stát nejvyšší úsilí, aby dodržel požadovanou lhůtu. Ve výjimečných případech, ve kterých je prokazatelné, že posouzení žádosti o převzetí žadatele je obzvláště složité, může dožádaný členský stát odpovědět i po uplynutí požadované lhůty, ale v každém případě do jednoho měsíce. V těchto situacích musí dožádaný členský stát dožadujícímu členskému státu sdělit své rozhodnutí o tom, že odpověď poskytne později, v původně požadované lhůtě.

7. Pokud není dodržena dvouměsíční lhůta podle odstavce 1 a jednoměsíční lhůta podle odstavce 6, má se za to, že žádosti bylo vyhověno, což má za následek vznik povinnosti převzít osobu včetně povinnosti zajistit její řádný příjezd.“

14 Článek 23 nařízení Dublin III stanoví:

„1. Pokud se členský stát, v němž osoba podle čl. 18 odst. 1 písm. b), c) nebo d) podala novou žádost o mezinárodní ochranu, domnívá, že je příslušný jiný členský stát v souladu s čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b), c) nebo d), může daný jiný členský stát požádat o přijetí této osoby zpět.

2. Žádost o přijetí dotyčné osoby zpět se předkládá co nejdříve a v každém případě do dvou měsíců od nalezení shody v rámci systému Eurodac podle čl. 9 odst. 5 nařízení [Eurodac].

Pokud žádost o přijetí zpět dotčené osoby vychází z jiných důkazů než z údajů získaných ze systému Eurodac, zasílá se dožádanému členskému státu do tří měsíců ode dne, kdy byla podána žádost o mezinárodní ochranu podle čl. 20 odst. 2.

3. Pokud není žádost o přijetí zpět dotčené osoby předložena ve lhůtách stanovených v odstavci 2, je pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný členský stát, v němž byla podána nová žádost o mezinárodní ochranu.

4. Žádost o přijetí dotčené osoby zpět se předkládá na standardním formuláři a obsahuje přímé nebo nepřímé důkazy popsané ve dvou seznamech uvedených v čl. 22 odst. 3 nebo odpovídající údaje z prohlášení dotčené osoby, z nichž mohou orgány dožádaného členského státu ověřit, zda je tento členský stát příslušný na základě kritérií stanovených tímto nařízením.

Komise stanoví prostřednictvím prováděcích aktů jednotné podmínky pro vypracování a předkládání žádostí o přijetí zpět. […]“

15 Článek 25 nařízení Dublin III stanoví:

„1. Dožádaný členský stát provede nezbytné kontroly a rozhodne o žádosti o přijetí dotyčné osoby zpět co nejrychleji a v každém případě nejpozději jeden měsíc ode dne, kdy byla žádost doručena. Pokud se žádost opírá o údaje získané ze systému Eurodac, zkracuje se tato lhůta na dva týdny.

2. Pokud není dodržena jednoměsíční lhůta nebo dvoutýdenní lhůta podle odstavce 1, má se za to, že bylo žádosti vyhověno, což má za následek vznik povinnosti přijmout dotyčnou osobu zpět, včetně povinnosti zajistit její řádný příjezd.“

16 Článek 29 nařízení Dublin III stanoví:

„1. Přemístění žadatele […] z dožadujícího členského státu do příslušného členského státu se provádí po konzultaci dotyčných členských států v souladu s vnitrostátním právem dožadujícího členského státu, jakmile je to z praktického hlediska možné, avšak nejpozději šest měsíců od přijetí [vyhovění] žádosti jiným členským státem o převzetí dotyčné osoby nebo o její přijetí zpět nebo od vydání konečného rozhodnutí o opravném prostředku nebo o přezkumu, pokud má […] odkladný účinek.

[…]

2. Pokud k přemístění nedojde během šestiměsíční lhůty, příslušnému členskému státu zanikne jeho povinnost převzít nebo přijmout dotyčnou osobu zpět a příslušným státem se stává dožadující členský stát. Tato lhůta může být prodloužena nejvýše na jeden rok, pokud přemístění nemohlo být uskutečněno z důvodu uvěznění dotyčné osoby, nebo až na 18 měsíců, pokud je dotyčná osoba na útěku.

[…]“

17 Jak je uvedeno ve srovnávací tabulce v příloze II nařízení Dublin III, článek 18 nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (Úř. věst. 2003, L 50, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 109, dále jen „nařízení Dublin II“), které bylo zrušeno a nahrazeno nařízením Dublin III, odpovídá článku 22 nařízení Dublin III a čl. 20 odst. 1 písm. b) nařízení Dublin II odpovídá čl. 25 odst. 1 nařízení Dublin III.

Prováděcí nařízení

18 Podle preambule prováděcího nařízení bylo toto nařízení přijato „s ohledem na nařízení [Dublin II], a zejména na čl. 15 odst. 5, čl. 17 odst. 3, čl. 18 odst. 3, čl. 19 odst. 3 a 5, čl. 20 odst. 1, 3 a 4 a čl. 22 odst. 2 uvedeného nařízení“.

19 Článek 5 prováděcího nařízení stanoví:

„1. V případě, že dožádaný členský stát po provedení posouzení shledá, že předložené důkazy nezakládají jeho příslušnost, uvede ve své zamítavé odpovědi dožadujícímu státu úplné a podrobné důvody svého zamítnutí.

2. Domnívá-li se dožadující členský stát, že je toto zamítnutí založeno na nesprávném vyhodnocení, nebo může-li předložit doplňující důkazy, může požádat o nové posouzení své žádosti. Tato možnost musí být využita do tří týdnů od obdržení zamítavé odpovědi. Dožádaný členský stát odpoví [se vynasnaží odpovědět] do dvou týdnů. V žádném případě nesmí tento dodatečný postup přesáhnout lhůty stanovené [V žádném případě tento dodatečný postup neobnovuje běh lhůt stanovených] v čl. 18 odst. 1 a 6 a čl. 20 odst. 1 písm. b) nařízení [Dublin II].“

20 Příloha X prováděcího nařízení obsahuje v části A informace o nařízení Dublin III pro žadatele o mezinárodní ochranu. Pod nadpisem „Za jak dlouho bude rozhodnuto o tom, která země posoudí mou žádost? Za jak dlouho se začne má žádost posuzovat?“ je mimo jiné uvedeno, že „[c]elé […] řízení [upravené nařízením Dublin III] – do doby, než budete do této země přemístěni – může trvat až 11 měsíců. Vaše žádost o azyl se pak posoudí v příslušné zemi. Tato lhůta se může změnit, budete-li se před příslušnými orgány skrývat, budete-li uvězněn (uvězněna) či zadržen (zadržena), nebo odvoláte-li se proti rozhodnutí o přemístění“. V části B této přílohy, která obsahuje informace o tomto řízení pro žadatele o mezinárodní ochranu, s nimiž je toto řízení vedeno, jsou v tomto ohledu podrobněji uvedeny lhůty stanovené pro podání žádosti o převzetí nebo o přijetí zpět a pro odpověď na takovou žádost a rovněž pro přemístění dotčené osoby.

Nizozemské právo

Obecný zákon o správním řízení

21 Článek 4:17 odst. 1 Algemene wet bestuursrecht (obecný zákon o správním řízení) stanoví, že pokud správní orgán nerozhodne o žádosti včas, zaplatí žadateli penále za každý den prodlení, přičemž tato doba nesmí přesáhnout 42 dnů. Článek 4:17 odst. 2 tohoto zákona stanoví, že výše penále činí 20 eur denně za prvních čtrnáct dnů prodlení, 30 eur denně za dalších čtrnáct dnů prodlení a 40 eur denně za ostatní dny prodlení. Článek 4:17 odst. 3 tohoto zákona stanoví, že prvním dnem doby, za kterou se platí penále, je den uplynutí dvoutýdenní lhůty plynoucí ode dne následujícího po uplynutí lhůty stanovené pro vydání rozhodnutí a po dni, kdy je správnímu orgánu doručena výzva ze strany žadatele. Článek 4:17 odst. 5 tohoto zákona stanoví, že podáním žaloby proti nevydání rozhodnutí včas se povinnost platit penále nepřerušuje. Podle čl. 4:17 odst. 6 písm. c) obecného zákona o správním řízení se penále neplatí, je-li žádost zjevně nepřípustná nebo zjevně neopodstatněná.

22 Článek 6:2 písm. b) tohoto zákona stanoví:

„Pro účely použití zákonných ustanovení o žalobách a stížnostech se nevydání rozhodnutí včas považuje za rozhodnutí.“

23 Článek 6:12 odst. 2 tohoto zákona stanoví:

„Žalobu lze podat, jakmile správní orgán nerozhodl včas a uplynula dvoutýdenní lhůta plynoucí ode dne následujícího po dni, kdy dotyčná osoba písemně upozornila správní orgán na jeho nečinnost.“

24 Článek 8:55b odst. 1 obecného zákona o správním řízení stanoví:

„Je-li žaloba podána proti nevydání rozhodnutí včas, rozhodne správní soud podle článku 8:54 [tohoto zákona] do osmi týdnů ode dne doručení žaloby a od splnění požadavků stanovených v článku 6:5 [tohoto zákona], nepovažuje-li za nezbytné nařídit ve věci jednání.“

25 Článek 8:55c obecného zákona o správním řízení stanoví:

„Správní soud zároveň na návrh určí, je-li žaloba opodstatněná, výši penále, které má být placeno.“

26 Článek 8:55d odst. 1 tohoto zákona stanoví, že je-li žaloba opodstatněná a nebylo-li zatím oznámeno žádné rozhodnutí, nařídí správní soud správnímu orgánu, aby rozhodnutí oznámil ve lhůtě dvou týdnů ode dne následujícího po doručení rozsudku. Podle odstavce 2 tohoto článku určí správní soud v rozsudku dodatečné penále za každý den prodlení správního orgánu s plněním povinností plynoucích z rozsudku.

Zákon o cizincích

27 Článek 30 odst. 1 Vreemdelingenwet 2000 (zákon o cizincích z roku 2000), ve znění použitelném na skutkové okolnosti ve věci v původním řízení (dále jen „cizinecký zákon“), stanoví, že žádost o povolení k přechodnému pobytu pro žadatele o azyl se neposuzuje, pokud se zjistí, že podle nařízení Dublin III je k vyřízení žádosti příslušný jiný členský stát.

28 Článek 42 odst. 1 cizineckého zákona stanoví, že rozhodnutí se přijme do šesti měsíců ode dne doručení žádosti o přechodný pobyt pro žadatele o azyl.

29 Článek 42 odst. 4 uvedeného zákona stanoví, že lhůtu podle odstavce 1 tohoto článku lze prodloužit nejvýše o dalších devět měsíců v případech:

„a) které jsou po skutkové nebo právní stránce složité;

b) kdy žádost podá současně velký počet cizinců, kvůli čemuž je v praxi velmi složité skončit řízení v šestiměsíční lhůtě, nebo

c) kdy je prodlení při vyřizování žádosti přičitatelné cizinci.“

30 Článek 42 odst. 6 cizineckého zákona stanoví, že pokud se v řízení o žádosti o povolení k přechodnému pobytu pro žadatele o azyl posuzuje v souladu s článkem 30 tohoto zákona otázka, zda má být tato žádost projednána, plyne lhůta podle odstavce 1 tohoto článku teprve od okamžiku, kdy je v souladu s nařízením Dublin III určeno, že k vyřízení žádosti je příslušné Nizozemské království.

Spory v původním řízení a předběžné otázky

Věc C-47/17

31 Dne 24. ledna 2016 podal v Nizozemsku žalobce v původním řízení, syrský státní příslušník, státnímu tajemníkovi žádost o povolení k přechodnému pobytu pro žadatele o azyl.

32 Téhož dne nalezl státní tajemník v databázi Eurodac shodu, z níž vyplynulo, že uvedený žalobce dne 22. ledna 2016 podal žádost o mezinárodní ochranu v Německu, což ovšem dotyčný popírá.

33 Dne 24. března 2016 podal státní tajemník německým orgánům žádost o přijetí žalobce v původním řízení zpět na základě čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení Dublin III.

34 Dopisem ze dne 7. dubna 2016 německé orgány žádost o přijetí zpět zamítly. Německé orgány v tomto dopise uvedly, že prozatím odpovídají zamítavě, aby byla dodržena lhůta pro odpověď stanovená v čl. 25 odst. 1 nařízení Dublin III, s tím, že k odpovědi je zapotřebí provést v Německu důkladnější posouzení, o němž budou nizozemské orgány uvědomeny bez nutnosti podávat žádost.

35 Dne 14. dubna 2016 podal státní tajemník německým orgánům žádost o nové posouzení, na niž však německé orgány neodpověděly.

36 Dopisem ze dne 29. srpna 2016 navrhl žalobce v původním řízení, aby státní tajemník posoudil jeho žádost a zamítavou odpověď německých orgánů ze dne 7. dubna 2016 považoval za konečnou. Státní tajemník se k této žádosti věcně nevyjádřil.

37 Dne 17. listopadu 2016 podal žalobce v původním řízení žalobu k předkládajícímu soudu, v níž namítl, že nebylo včas rozhodnuto o jeho žádosti o povolení k přechodnému pobytu pro žadatele o azyl, a navrhl, aby předkládající soud uložil státnímu tajemníkovi povinnost platit penále ode dne, kdy se dostal do prodlení s rozhodnutím, aby mu přikázal rozhodnout ve lhůtě určené předkládajícím soudem a aby v rámci takového soudního příkazu uložil dodatečné penále ve výši 100 eur za každý den prodlení.

38 Dne 22. prosince 2016 informoval státní tajemník předkládající soud o skutečnosti, že dne 14. prosince 2016 vzal zpět žádost o přijetí zpět podanou německým orgánům a že o žádosti o azyl podané žalobcem v původním řízení bude nadále rozhodováno v rámci *Nederlandse Algemene Asielprocedure* (nizozemské obecné řízení o udělení azylu).

39 Účastníci původního řízení se neshodují v otázce, zda již mezitím uplynula lhůta, ve které má státní tajemník rozhodnout o žádosti o povolení k přechodnému pobytu pro žadatele o azyl podané žalobcem v původním řízení dne 24. ledna 2016.

40 V této souvislosti žalobce v původním řízení zejména namítá, že po uplynutí lhůt stanovených v nařízení Dublin III pro řízení o přijetí zpět již musí být určen členský stát příslušný k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud dožádaný členský stát ve stanovených lhůtách odpoví na žádost o přijetí zpět zamítavě, je od daného okamžiku příslušným státem dožadující členský stát. Šestiměsíční lhůta pro rozhodnutí o žádosti o azyl tedy podle žalobce v původním řízení začíná běžet od uvedeného okamžiku. Vzhledem k tomu, že německé orgány dne 7. dubna 2016 žádost o přijetí zpět zamítly, bylo od téhož dne státem příslušným k posouzení žádosti o azyl podané žalobcem v původním řízení Nizozemské království, a lhůta stanovená pro rozhodnutí o této žádosti tudíž uplynula dne 7. října 2016.

41 Státní tajemník se naproti tomu domnívá, že lhůta pro rozhodnutí o uvedené žádosti začala běžet až dne 14. prosince 2016, kdy se Nizozemské království prohlásilo za příslušné k jejímu vyřízení.

42 Za těchto podmínek se Rechtbank Den Haag (Soud prvního stupně v Haagu, Nizozemsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí dožádaný členský stát s ohledem na cíl, obsah a rozsah působnosti nařízení [Dublin III] a směrnice [2013/32] odpovědět na žádost o nové posouzení podle čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení ve lhůtě dvou týdnů?

2) V případě záporné odpovědi na první otázku, je v takovém případě třeba s ohledem na čl. 5 odst. 2 poslední větu prováděcího nařízení použít lhůtu nejvýše jednoho měsíce stanovenou v čl. 20 odst. 1 písm. b) nařízení [Dublin II] (nyní čl. 25 odst. 1 nařízení [Dublin III])?

3) V případě záporné odpovědi na první i druhou otázku, má dožádaný členský stát – s ohledem na výraz ‚[se vynasnaží]' použitý v čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení – odpovědět na žádost o nové posouzení v přiměřené lhůtě?

4) Musí-li dožádaný členský stát skutečně odpovědět na žádost o nové posouzení podle čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení v přiměřené lhůtě, jedná se i po více než šesti měsících, jako tomu je v původním řízení, stále ještě o lhůtu přiměřenou? V případě záporné odpovědi na tuto otázku, jak je potom třeba chápat ‚přiměřenou lhůtu'?

5) Neodpoví-li dožádaný členský stát na žádost o nové posouzení ani do dvou týdnů, ani do jednoho měsíce, ani v přiměřené lhůtě, jaké důsledky je z toho třeba vyvodit? Je v takovém případě k meritornímu posouzení žádosti cizince o azyl příslušný dožadující členský stát, nebo naopak dožádaný členský stát?

6) Je-li třeba dospět k závěru, že státem příslušným k meritornímu posouzení žádosti o azyl je v důsledku nedodržení lhůty pro odpověď na žádost o nové posouzení podle čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení dožádaný členský stát, v jaké lhůtě musí dožadující členský stát, v původním řízení tedy žalovaný, oznámit tuto informaci cizinci?“

Věc C-48/17

43 Dne 22. září 2015 podal v Nizozemsku žalobce v původním řízení, eritrejský státní příslušník, státnímu tajemníkovi žádost o povolení k přechodnému pobytu pro žadatele o azyl. Podle databáze Eurodac již předtím, dne 9. června 2015, podal žádost o mezinárodní ochranu ve Švýcarsku. Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru mimoto vyplývá, že žalobce v původním řízení přicestoval koncem května 2015 po Středozemním moři do Itálie, kde mu však podle všeho nebyly sejmuty otisky prstů a kde patrně nepodal žádost o mezinárodní ochranu.

44 Dne 20. listopadu 2015 podal státní tajemník švýcarským orgánům žádost o přijetí žalobce v původním řízení zpět na základě čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení Dublin III.

45 Dne 25. listopadu 2015 švýcarské orgány tuto žádost zamítly s odůvodněním, že již předtím v rámci řízení o určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, kterou žalobce v původním řízení podal ve Švýcarsku, podaly italským orgánům žádost o převzetí nebo přijetí dotčené osoby zpět, avšak nedostaly na ni odpověď, a tudíž je ode dne 1. září 2015 státem příslušným k vyřízení této žádosti Italská republika.

46 Dne 27. listopadu 2015 podal státní tajemník italským orgánům žádost o přijetí žalobce v původním řízení zpět.

47 Dne 30. listopadu 2015 italské orgány tuto žádost zamítly.

48 Dne 1. prosince 2015 podal státní tajemník italským orgánům žádost o nové posouzení a dne 18. ledna 2016 zaslal těmto orgánům upomínku.

49 Dne 26. ledna 2016 italské orgány této žádosti vyhověly.

50 Rozhodnutím ze dne 19. dubna 2016 odmítl státní tajemník posoudit žádost o povolení k přechodnému pobytu pro žadatele o azyl podanou žalobcem v původním řízení s odůvodněním, že k jejímu vyřízení je příslušná Italská republika.

51 Žalobce v původním řízení podal proti tomuto rozhodnutí žalobu k předkládajícímu soudu. Mimoto navrhl, aby soudce rozhodující o předběžném opatření zakázal předběžným opatřením státnímu tajemníkovi vyhostit jej, dokud neuplyne lhůta čtyř týdnů ode dne, kdy předkládající soud rozhodne o žalobě. Usnesením ze dne 30. června 2016 soudce rozhodující o předběžném opatření jeho návrhu na vydání předběžného opatření vyhověl.

52 Účastníci původního řízení se neshodují zejména v otázce, zda se žalovaný stal či nestal příslušným k posouzení žádosti o povolení k přechodnému pobytu pro žadatele o azyl podané žalobcem v původním řízení, z důvodu, že italské orgány nejprve zamítly žádost státního tajemníka o přijetí dotčené osoby zpět a poté neodpověděly ve stanovené lhůtě na žádost o nové posouzení.

53 Za těchto podmínek se Rechtbank Den Haag (Soud prvního stupně v Haagu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru šest předběžných otázek, které jsou věcně stejné jako otázky položené ve věci C-47/17, přičemž se rozumí, že lhůta uvedená ve čtvrté otázce odpovídá situaci ve věci C-48/17 a činí sedm a půl týdne a že v páté otázce v této věci je uveden pouze případ překročení lhůty dvou týdnů či přiměřené lhůty.

Řízení před Soudním dvorem

54 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 13. února 2017 byly věci C-47/17 a C-48/17 spojeny pro účely písemné i ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

55 V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-47/17 požádal předkládající soud o projednání věci ve zrychleném řízení podle čl. 105 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora. Tato žádost byla zamítnuta usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 15. března 2017, X (C-47/17 a C-48/17, nezveřejněné, EU:C:2017:224). Nejprve bylo sice rozhodnuto o přednostním projednání těchto věcí vzhledem k situaci žalobce v původním řízení ve věci C-47/17, ten však Soudnímu dvoru ve svém písemném vyjádření oznámil, že po podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se nizozemské orgány k jeho žádosti o azyl vyslovily kladně, takže se již spor v původním řízení týká pouze finanční náhrady za nevydání rozhodnutí o této žádosti ve stanovené lhůtě. Vzhledem k tomu, že za takových podmínek již není přednostní projednání odůvodněné, bylo rozhodnuto o jeho ukončení a o projednání věci v řádném řízení.

K předběžným otázkám

56 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení vykládán v tom smyslu, že v rámci řízení o určení členského státu příslušného k vyřízení žádosti o mezinárodní ochranu je členský stát, jemuž byla podána žádost o převzetí nebo o přijetí zpět podle článku 21 nebo článku 23 nařízení Dublin III, na niž odpověděl zamítavě ve lhůtách stanovených v článku 22 nebo článku 25 téhož nařízení, a jemuž byla následně podána žádost o nové posouzení podle tohoto čl. 5 odst. 2, povinen odpovědět na posledně uvedenou žádost v určité lhůtě. Předkládající soud si klade otázku, o jakou lhůtu se případně jedná a jaké důsledky nastanou, neodpoví-li v této lhůtě dožádaný členský stát na žádost dožadujícího členského státu o nové posouzení.

57 V tomto ohledu je třeba připomenout, že řízení o převzetí a o přijetí zpět musí být nutně vedena v souladu s pravidly obsaženými zejména v kapitole VI nařízení Dublin III a musí zvláště probíhat v souladu s řadou závazných lhůt (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. července 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, body 49 a 50, a ze dne 25. ledna 2018, Hasan, C-360/16, EU:C:2018:35, bod 60).

58 V této souvislosti se v čl. 21 odst. 1 nařízení Dublin III stanoví, že žádost o převzetí musí být předložena v co nejkratší době a v každém případě do tří měsíců ode dne, kdy byla podána žádost o mezinárodní ochranu. Bez ohledu na tuto první lhůtu musí být v případě nalezení shody v rámci systému Eurodac s údaji zaznamenanými podle článku 14 nařízení Eurodac tato žádost předložena do dvou měsíců od nalezení této shody.

59 Článek 23 odst. 2 nařízení Dublin III obdobně stanoví, že žádost o přijetí dotyčné osoby zpět se předkládá co nejdříve a v každém případě do dvou měsíců od nalezení shody v rámci systému Eurodac podle čl. 9 odst. 5 nařízení Eurodac. Pokud tato žádost vychází z jiných důkazů než z údajů získaných ze systému Eurodac, zasílá se dožádanému členskému státu do tří měsíců ode dne, kdy byla podána žádost o mezinárodní ochranu podle čl. 20 odst. 2 nařízení Dublin III.

60 V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že unijní normotvůrce vymezil důsledky uplynutí těchto lhůt, když v čl. 21 odst. 1 třetím pododstavci nařízení Dublin III a v jeho čl. 23 odst. 3 upřesnil, že pokud uvedené žádosti nejsou předloženy v uvedených lhůtách, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný dožadující členský stát.

61 Takové závazné lhůty a důsledky jejich uplynutí stanovil unijní normotvůrce i pro odpověď na žádost o převzetí nebo přijetí zpět.

62 Pokud jde totiž zaprvé o odpověď na žádost o převzetí, čl. 22 odst. 1 nařízení Dublin III stanoví, že dožádaný členský stát provede nezbytné kontroly a rozhodne o žádosti do dvou měsíců ode dne jejího obdržení.

63 Podle čl. 22 odst. 6 nařízení Dublin III platí, že pokud dožadující členský stát žádal v souladu s čl. 21 odst. 2 tohoto nařízení o urychlené vyřízení, vynaloží dožádaný členský stát nejvyšší úsilí, aby dodržel požadovanou lhůtu, která činí alespoň jeden týden. Ve výjimečných případech, ve kterých je prokazatelné, že posouzení žádosti o převzetí žadatele je obzvláště složité, může dožádaný členský stát odpovědět i po uplynutí požadované lhůty, ale v každém případě do jednoho měsíce. V těchto situacích musí dožádaný členský stát dožadujícímu členskému státu sdělit své rozhodnutí o tom, že odpověď poskytne později, v původně požadované lhůtě.

64 Článek 22 odst. 7 nařízení Dublin III stanoví, že pokud není dodržena dvouměsíční lhůta podle odstavce 1 tohoto článku nebo jednoměsíční lhůta podle jeho odstavce 6, má se za to, že žádosti bylo vyhověno, což má za následek vznik povinnosti převzít osobu včetně povinnosti zajistit její řádný příjezd.

65 Pokud jde zadruhé o odpověď na žádost o přijetí zpět, čl. 25 odst. 1 nařízení Dublin III stanoví, že dožádaný členský stát provede nezbytné kontroly a rozhodne o žádosti co nejrychleji a v každém případě nejpozději jeden měsíc ode dne, kdy byla doručena. Pokud se žádost opírá o údaje získané ze systému Eurodac, zkracuje se tato lhůta na dva týdny.

66 Článek 25 odst. 2 nařízení Dublin III stanoví, že pokud není dodržena jednoměsíční lhůta nebo dvoutýdenní lhůta podle odstavce 1 tohoto článku, má se za to, že bylo žádosti vyhověno, což má za následek vznik povinnosti přijmout dotyčnou osobu zpět, včetně povinnosti zajistit její řádný příjezd.

67 Co se týče důsledků, které podle čl. 22 odst. 7 a čl. 25 odst. 2 nařízení Dublin III nastávají při nedodržení závazných lhůt stanovených v čl. 22 odst. 1 a 6 a v čl. 25 odst. 1 tohoto nařízení pro odpověď na žádost o převzetí nebo o přijetí zpět, je třeba zdůraznit, že tyto důsledky nelze obejít zasláním čistě formální odpovědi dožadujícímu členskému státu. Z tohoto čl. 22 odst. 1 a čl. 25 odst. 1 totiž jednoznačně vyplývá, že dožádaný členský stát musí při dodržení těchto závazných lhůt provést veškeré nezbytné kontroly, aby mohl o žádosti o převzetí nebo o přijetí zpět rozhodnout. Článek 5 odst. 1 prováděcího nařízení dále upřesňuje, že v zamítavé odpovědi na takovou žádost musí být uvedeny úplné a podrobné důvody zamítnutí.

68 Článek 29 odst. 2 nařízení Dublin III však stanoví, že pokud k přemístění nedojde během šestiměsíční lhůty, zanikne členskému státu příslušnému k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu jeho povinnost převzít nebo přijmout dotyčnou osobu zpět a příslušným státem se stává dožadující členský stát. Tato lhůta může být prodloužena nejvýše na jeden rok, pokud přemístění nemohlo být uskutečněno z důvodu uvěznění dotyčné osoby, nebo až na 18 měsíců, pokud je dotyčná osoba na útěku.

69 Z ustanovení citovaných v bodech 58 až 68 tohoto rozsudku vyplývá, že unijní normotvůrce jejich prostřednictvím ohraničil řízení o převzetí a o přijetí zpět řadou závazných lhůt, které zásadním způsobem přispívají k naplnění cíle urychleného vyřízení žádostí o mezinárodní ochranu, který je uveden v bodě 5 odůvodnění nařízení Dublin III, neboť zaručují, že tato řízení budou zahájena bez zbytečného prodlení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. července 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, body 53 a 54, ze dne 25. října 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, bod 31, a ze dne 25. ledna 2018, Hasan, C-360/16, EU:C:2018:35, bod 62).

70 Tento soubor závazných lhůt svědčí o zvláštním významu, jejž unijní normotvůrce kladl na urychlené určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, a o tom, že je podle unijního normotvůrce třeba – s ohledem na cíl, kterým je zaručit účinný přístup k řízení o poskytnutí

mezinárodní ochrany a neohrozit cíl urychleného vyřízení žádostí o mezinárodní ochranu – aby takové žádosti byly případně posuzovány jiným členským státem, než který je určen za příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III tohoto nařízení.

71 Předběžné otázky, tak jak byly přeformulovány v bodě 56 tohoto rozsudku, které se týkají lhůt použitelných v řízení o novém posouzení podle čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení, je třeba analyzovat se zřetelem k těmto úvahám.

72 Podle čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení platí, že domnívá-li se dožadující členský stát, že je zamítavá odpověď dožádaného členského státu na žádost o převzetí nebo přijetí žadatele zpět založena na nesprávném vyhodnocení, nebo může-li předložit doplňující důkazy, může požádat posledně uvedený členský stát o nové posouzení své žádosti o takové převzetí nebo přijetí zpět. Tato možnost musí být využita do tří týdnů od obdržení zamítavé odpovědi dožádaného členského státu. Dožádaný členský stát se vynasnaží odpovědět do dvou týdnů. V žádném případě tento dodatečný postup neobnovuje běh lhůt stanovených v čl. 18 odst. 1 a 6 a čl. 20 odst. 1 písm. b) nařízení Dublin II, které odpovídají lhůtám nyní stanoveným v čl. 22 odst. 1 a 6 a v čl. 25 odst. 1 nařízení Dublin III.

73 Je třeba konstatovat, že ze samotného znění čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení vyplývá, že možnost dožadujícího členského státu podat dožádanému členskému státu žádost o nové posouzení poté, co dožádaný členský stát neodpověděl na žádost o převzetí nebo o přijetí zpět, je „dodatečným postupem“. Vzhledem k tomu, že účelem prováděcího nařízení je v souladu s bodem 1 jeho odůvodnění zajistit účinné provádění nařízení Dublin II, které bylo zrušeno a nahrazeno nařízením Dublin III, musí být toto ustanovení vykládáno v souladu s ustanoveními nařízení Dublin III a s jeho cíli.

74 Článek 5 odst. 2 prováděcího nařízení tedy musí být vykládán tak, aby délka trvání dodatečného postupu nového posouzení, což je postup fakultativní, byla striktně a předvídatelným způsobem ohraničena, a to jak v zájmu právní jistoty všech dotčených stran, tak proto, aby byla zaručena jeho slučitelnost s přesným časovým rámcem zavedeným nařízením Dublin III a nebyl narušován cíl tohoto nařízení spočívající v urychleném vyřízení žádostí o mezinárodní ochranu. Postup nového posouzení, který by nebyl časově ohraničen, s tím důsledkem, že by otázka, který členský stát je příslušný k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, byla ponechána bez odpovědi a posuzování takové žádosti by tak bylo značně, a možná i neomezeně prodlužováno, by byl s tímto cílem, který spočívá v urychleném vyřízení, neslučitelný.

75 Tento cíl, na němž je založen i čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení, se dle znění téhož ustanovení projevuje ve striktním časovém rámci, ve kterém je stanovena lhůta tří týdnů, kdy může dožadující členský stát zaslat dožádanému členskému státu žádost o nové posouzení, a lhůta dvou týdnů pro případnou odpověď dožádaného členského státu na tuto žádost.

76 Zaprvé tedy ze znění čl. 5 odst. 2 druhé věty prováděcího nařízení jednoznačně vyplývá, že možnost poskytnutá v tomto čl. 5 odst. 2 dožadujícímu členskému státu požádat dožádaný členský stát o nové posouzení jeho žádosti o převzetí nebo o přijetí zpět musí být využita do tří týdnů od obdržení zamítavé odpovědi dožádaného členského státu. Z toho plyne, že dožadující členský stát tuto možnost uplynutím této závazné lhůty ztrácí.

77 Pokud jde zadruhé o lhůtu, v níž má dožádaný členský stát odpovědět na žádost o nové posouzení, čl. 5 odst. 2 třetí věta prováděcího nařízení stanoví, že se tento stát vynasnaží odpovědět do dvou týdnů. Toto ustanovení má přimět dožádaný členský stát k loajální spolupráci s dožadujícím členským státem tím, že ve lhůtě stanovené v uvedeném ustanovení nově posoudí jeho žádost o převzetí nebo o přijetí dotyčného zpět, avšak jeho smyslem není zavést normativně zakotvenou povinnost odpovědět na žádost o nové posouzení pod hrozbou, že na něj bude přenesena příslušnost k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.

78 Tento závěr je podepřen tím, že čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení – na rozdíl od čl. 22 odst. 7 a čl. 25 odst. 2 nařízení Dublin III – nestanoví, že by nedodržení dvoutýdenní lhůty pro odpověď znamenalo vyhovění žádosti a mělo za následek vznik povinnosti dotyčnou osobu převzít nebo přijmout zpět.

79 Takové důsledky nelze spojovat ani s případem, kdy dožádaný členský stát na žádost dožadujícího členského státu o nové posouzení neodpoví v maximální lhůtě jednoho měsíce, která je stanovena v čl. 25 odst. 1 nařízení Dublin III a na niž poukazuje předkládající soud ve druhé otázce položené v obou věcech v původním řízení. Nejenže by byl takový výklad v rozporu se samotným zněním čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení, ale navíc poslední věta tohoto ustanovení výslovně stanoví, že dodatečný postup nového posouzení neobnovuje běh lhůt, jež má dožádaný členský stát k dispozici pro odpověď na žádost o převzetí nebo přijetí zpět na základě čl. 22 odst. 1 a 6 a čl. 25 odst. 1 nařízení Dublin III, což jsou lhůty, které v situaci, kdy dožadující členský stát žádá o nové posouzení, byly již z povahy věci dodrženy.

80 Z článku 5 odst. 2 prováděcího nařízení tedy vyplývá, že pokud dožádaný členský stát po provedení nezbytných kontrol odpověděl na žádost o převzetí nebo o přijetí zpět zamítavě ve lhůtách k tomu stanovených nařízením Dublin III, nemohou být s dodatečným postupem nového posouzení spojeny důsledky stanovené v čl. 22 odst. 7 a čl. 25 odst. 2 tohoto nařízení.

81 Pokud jde zatřetí o otázku, jaký má pak z právního hlediska význam lhůta dvou týdnů stanovená v čl. 5 odst. 2 třetí větě prováděcího nařízení a jaké důsledky jsou spojeny s jejím uplynutím, je třeba připomenout, že toto ustanovení musí být – jak bylo uvedeno v bodě 73 tohoto rozsudku – vykládáno v souladu s ustanoveními nařízení Dublin III a s jeho cíli, zejména s cílem uvedeným v bodech 4 a 5 odůvodnění tohoto nařízení, kterým je stanovení jasné a fungující metody pro urychlené určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, aby byl zaručen účinný přístup k řízení o poskytnutí takové ochrany a nebyl ohrožen cíl urychleného vyřízení žádostí o mezinárodní ochranu.

82 Tento cíl nařízení Dublin III byl přitom nebyl respektován, kdyby byl čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení vykládán tak, že lhůta dvou týdnů uvedená v tomto ustanovení je pouze orientační, takže by dodatečný postup nového posouzení nebyl vymezen žádnou lhůtou pro odpověď nebo by byl vymezen pouze „přiměřenou“ lhůtou pro odpověď, jejíž délka by nebyla předem stanovena – což je lhůta, na jakou je poukazováno ve třetí a čtvrté předběžné otázce – a která by musela být vnitrostátními soudy posouzena případ od případu s ohledem na všechny okolnosti dané věci.

83 Použití takové „přiměřené“ lhůty pro odpověď by totiž vytvářelo značnou právní nejistotu, neboť jak pro správní orgány dotyčných členských států, tak pro žadatele o mezinárodní ochranu by bylo nemožné předem určit přesnou délku této lhůty v dané situaci, což by dále mohlo vést tyto žadatele k podávání návrhů vnitrostátním soudům za účelem ověření, zda byla tato lhůta dodržena, a tudíž podněcovat k zahajování soudních řízení, která by pak oddalovala určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.

84 Výklad čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení, podle kterého by byl dodatečný postup nového posouzení vymezen pouze „přiměřenou“ lhůtou pro odpověď, jejíž délka by nebyla předem stanovena, by tedy byl v rozporu s cíli nařízení Dublin III a byl by rovněž neslučitelný s celkovou systematikou řízení o převzetí a o přijetí zpět, tak jak jsou tato řízení pojata v tomto nařízení, v jejichž případě si dal unijní normotvůrce záležet na tom, aby byla vymezena jasně stanovenými, předvídatelnými a poměrně krátkými lhůtami.

85 V tomto ohledu je ještě třeba poukázat na to, že se projednávané věci liší od věcí, v nichž Soudní dvůr uplatnil pojem „přiměřená lhůta“. Zatímco se totiž posledně uvedené věci vyznačovaly absencí ustanovení unijního práva upřesňujícího předmětnou lhůtu (viz zejména rozsudky ze dne 28. února 2013, Réexamen Arango Jaramillo a další v. EIB, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, body 5, 28 a 33, ze dne 16. července 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, body 44 a 48, ze dne 5. dubna 2016,

Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 97 a 104, ze dne 14. června 2016, Marchiani v. Parlament, C-566/14 P, EU:C:2016:437, body 89 a 95 až 97, ze dne 13. září 2017, Khir Amayry, C-60/16, EU:C:2017:675, bod 41, ze dne 12. dubna 2018, A a S, C-550/16, EU:C:2018:248, body 45 a 61, a ze dne 27. června 2018, Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, body 58 a 69), Komise naproti tomu v čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení stanovila přesnou lhůtu dvou týdnů, v níž je dožádaný členský stát povinen vynasnažit se odpovědět na žádost o nové posouzení, kterou mu zaslal dožadující členský stát.

86 Za těchto podmínek je třeba čl. 5 odst. 2 třetí větu prováděcího nařízení vykládat v tom smyslu, že uplynutím dvoutýdenní lhůty pro odpověď stanovené v tomto ustanovení definitivně končí dodatečný postup nového posouzení, ať již dožádaný členský stát v této lhůtě na žádost dožadujícího členského státu o nové posouzení odpověděl či nikoli.

87 Dožadující členský stát proto musí být považován za příslušný k posouzení dané žádosti o mezinárodní ochranu, ledaže má ještě k dispozici čas nezbytný k tomu, aby mohl v závazných lhůtách k tomu stanovených v čl. 21 odst. 1 a čl. 23 odst. 2 nařízení Dublin III podat novou žádost o převzetí nebo o přijetí zpět.

88 Začtvrté je třeba uvést, že lhůta pro odpověď stanovená v čl. 22 odst. 1 a 6 nařízení Dublin III nebo v jeho čl. 25 odst. 1 nemá vliv na počítání lhůt stanovených pro dodatečný postup nového posouzení. Výklad čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení v tom smyslu, že by tento postup mohl probíhat pouze ve lhůtách určených těmito ustanoveními nařízení Dublin III, takže by byl tento postup možný, pouze dokud dožádaný členský stát nevyčerpal lhůtu stanovenou pro svou odpověď na žádost o převzetí nebo o přijetí zpět, by totiž v praxi značně bránil využití tohoto postupu, a nemohl by tedy být považován za užitečný pro provádění nařízení Dublin III.

89 Dožadující členský stát je tedy oprávněn zaslat dožádanému členskému státu žádost o nové posouzení ve lhůtě tří týdnů – stanovené v čl. 5 odst. 2 druhé větě prováděcího nařízení – od obdržení zamítavé odpovědi dožádaného členského státu, i kdyby ke skončení tohoto dodatečného postupu nového posouzení uplynutím dvoutýdenní lhůty stanovené v čl. 5 odst. 2 třetí větě prováděcího nařízení došlo po uplynutí lhůt stanovených v čl. 22 odst. 1 a 6 nařízení Dublin III nebo v jeho čl. 25 odst. 1.

90 S ohledem na veškeré předchozí úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že:

– článek 5 odst. 2 prováděcího nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci řízení o určení členského státu příslušného k vyřízení žádosti o mezinárodní ochranu je členský stát, jemuž byla podána žádost o převzetí nebo o přijetí zpět podle článku 21 nebo článku 23 nařízení Dublin III, na niž po provedení nezbytných kontrol odpověděl zamítavě ve lhůtách stanovených v článku 22 nebo článku 25 posledně uvedeného nařízení, a jemuž byla následně podána žádost o nové posouzení podle shora uvedeného čl. 5 odst. 2, povinen vynasnažit se v duchu loajální spolupráce odpovědět na posledně uvedenou žádost ve lhůtě dvou týdnů, a

– neodpoví-li dožádaný členský stát na uvedenou žádost v této dvoutýdenní lhůtě, je dodatečný postup nového posouzení definitivně ukončen, takže dožadující členský stát musí být od uplynutí této lhůty považován za příslušný k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, ledaže má ještě k dispozici čas nezbytný k tomu, aby mohl v závazných lhůtách k tomu stanovených v čl. 21 odst. 1 a čl. 23 odst. 2 nařízení Dublin III podat novou žádost o převzetí nebo o přijetí zpět.

K nákladům řízení

91 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 5 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 1560/2003 ze dne 2. září 2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 343/2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států, ve znění prováděcího nařízení Komise (EU) č. 118/2014 ze dne 30. ledna 2014, musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci řízení o určení členského státu příslušného k vyřízení žádosti o mezinárodní ochranu je členský stát, jemuž byla podána žádost o převzetí nebo o přijetí zpět podle článku 21 nebo článku 23 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, na niž po provedení nezbytných kontrol odpověděl zamítavě ve lhůtách stanovených v článku 22 nebo článku 25 posledně uvedeného nařízení, a jemuž byla následně podána žádost o nové posouzení podle shora uvedeného čl. 5 odst. 2, povinen vynasnažit se v duchu loajální spolupráce odpovědět na posledně uvedenou žádost ve lhůtě dvou týdnů.

Neodpoví-li dožádaný členský stát na uvedenou žádost v této dvoutýdenní lhůtě, je dodatečný postup nového posouzení definitivně ukončen, takže dožadující členský stát musí být od uplynutí této lhůty považován za příslušný k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, ledaže má ještě k dispozici čas nezbytný k tomu, aby mohl v závazných lhůtách k tomu stanovených v čl. 21 odst. 1 a čl. 23 odst. 2 nařízení č. 604/2013 podat novou žádost o převzetí nebo o přijetí zpět.

Podpisy.